

ΣΤΕ 2559/2017 [Παράνομη ανάπλαση πάρκου]

Περίληψη

-Η εφαρμογή των κανόνων, σύμφωνα με τους οποίους είναι δυνατή η εξαίρεση από την υποχρέωση τηρήσεως της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τον εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση, τροποποίηση υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις τους σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, προϋποθέτει πάντως ότι για το έργο, ή τη δραστηριότητα, υπό την αρχική του μορφή είχε τηρηθεί η διαγραφόμενη από τις ανωτέρω διατάξεις διαδικασία εκτιμήσεως των επιπτώσεων του στο περιβάλλον. Κατ' αντιδιαστολή, αν το αρχικό έργο δεν ανήκε στις κατηγορίες, για τις οποίες είναι κατά νόμο αναγκαία η τήρηση της προαναφερόμενης διαδικασίας, και, κατ' ακολουθίαν, για την κατασκευή ή και τη λειτουργία του δεν είχαν εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι, αλλά με τις εργασίες εκσυγχρονισμού, επέκτασης, βελτίωσης, ή τροποποίησής τους, προσλαμβάνει μορφή συνεπαγόμενη την υπαγωγή του σε κάποια από τις κατηγορίες, δεν έχει εφαρμογή η παραπάνω ρύθμιση, με την οποία παρέχεται δυνατότητα εξαίρεσης από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, της οποίας η τήρηση καθίσταται, κατά συνέπεια, υποχρεωτική στην περίπτωση αυτή, βάσει της κατηγορίας, στην οποία κατατάσσεται το έργο ή η δραστηριότητα. Σε περίπτωση που ένα έργο δεν υπάγεται ρητώς στις κατηγορίες της κ.υ.α. 15393/2002 περί κατατάξεως των έργων σε κατηγορίες, πλην λόγω των συνεπειών

του στο περιβάλλον πρέπει να υποβληθεί σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, το έργο κατατάσσεται προσωρινά στην πλησιέστερη κατηγορία με απόφαση του αρμόδιου Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, βάσει δε της κατατάξεως αυτής εκδίδεται η πράξη εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων από το αρμόδιο όργανο, άλλως, εφ' όσον δηλαδή οι επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του στο περιβάλλον είναι μικρές ή ασήμαντες, είτε απαλλάσσεται από την υπαγωγή στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης είτε επιβάλλεται άλλος τρόπος αντιμετώπισής των, στο πλαίσιο ενδεχομένως άλλης άδειας ή εγκρίσεως που απαιτείται κατα νόμο για την υλοποίησή του.

-Η επίδικη ανάπλαση του Πάρκου Αγρίνιου αφορά εκτεταμένο κοινόχρηστο χώρο αστικού πρασίνου εντός του πολεοδομικού ιστού και περιλαμβάνει κοπή δένδρων και θάμνων και φύτευση νέων, κατεδάφιση τοίχων, διαμόρφωση και βελτίωση οδικού δικτύου εντός και εκτός του πάρκου* τοποθέτηση γκαζόν, που απαιτεί μεγάλη κατανάλωση ύδατος* και ανέγερση δεξαμενής και λοιπών κατασκευών. Με τα δεδομένα αυτά, το επίμαχο έργο εμπίπτει προδήλως στην έννοια των «Έργων (σχεδίων) αστικής ανάπτυξης» της κατηγορίας «Έργα (σχέδια) Υποδομής» σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ περίπτ. 10 στοιχ. Β' της οδηγίας 85/337 και των «Εργασιών Πολεοδομίας» σύμφωνα με τον Πίνακα 6 του Παρατήματος 1 της κ.υ.α.

15393/2002 και ναι μεν το εν λόγω έργο δεν μνημονεύεται ρητώς μεταξύ των έργων «αστικής ανάπτυξης» και «εργασιών πολεοδομίας» στις ανωτέρω διατάξεις της οδηγίας και της κ.υ.α., αντίστοιχος, εξ αυτού όμως δεν έπεται ότι εξαιρείται άνευ ετέρου από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αλλά ανέκυπτε υποχρέωση της Διοικήσεως να ερευνήσει αν το συγκεκριμένο έργο έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, οπότε έπρεπε να υπαχθεί σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, ή δεν έχει σημαντικές επιπτώσεις, οπότε συνέτρεχε περίπτωση απαλλαγής του από την ανωτέρω υποχρέωση με ειδικώς αιτιολογημένη πράξη.

-Τα υποβληθέντα στοιχεία ήσαν ανεπαρκή για τη διαφώτιση της Διοικήσεως και την ορθή εκτίμηση των συνεπειών του έργου. Και ναι μεν στη συνέχεια η υπάρχουσα κατάσταση και οι ζητούμενες εργασίες προσδιορίστηκαν περισσότερο πλην τα μεταγενέστερα αυτά στοιχεία δεν αναπληρώνουν την ανωτέρω πλημμέλεια. Η πλημμέλεια αυτή επιβεβαιώνεται και από μεταγενέστερα στοιχεία.

-Όπως προκύπτει από έγγραφα, από την περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης και των προτεινόμενων εργασιών δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι επρόκειτο για ήπιες εργασίες-επεμβάσεις στο Πάρκο, οι οποίες δεν θα είχαν σημαντικές συνέπειες στο περιβάλλον. Από νεώτερα στοιχεία όμως προέκυψαν επιπλέον εργασίες, όπως, ιδίως, η κοπή 64 δένδρων, η εκτεταμένη εκρίζωση θάμνων και η εγκατάσταση χλοοτάπητα, οι οποίες δεν είχαν αναφερθεί στα υποβληθέντα στοιχεία τα οποία όμως θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί αρχήθεν ώστε να αξιολογηθεί το σύνολο των εργασιών-παραεμβάσεων στο Πάρκο από την άποψη των συνεπειών που επέρχονται στο περιβάλλον, μεταξύ άλλων από την εγκατάσταση 24 στρ. υδροβόρου γκαζόν, που δεν συνάδει με το ξηροθερμικό-μεσογειακό κλίμα της Ελλάδας, συνεπάγεται σπατάλη φυσικού πόρου (ύδατος) και ενδέχεται να έχει δυσμενείς συνέπειες στη λοιπή βλάστηση του πάρκου, καθώς και ως προς την οπτική-αισθητική ενοποίηση του χώρου μετά την εκτεταμένη εκρίζωση θάμνων. Με τα δεδομένα αυτά η Προσβαλλόμενη πράξη περί απαλλαγής από την περιβαλλοντική αδειοδότηση του επίδικου έργου είναι μη νόμιμη ως εκδοθείσα κατά πλάνη περί τα πράγματα ως προς την πραγματική έκταση των επιχειρούμενων εργασιών στο περιβάλλον, λόγω της οποίας η Διοίκηση δεν πραγματοποίησε τη δέουσα αξιολόγηση των επιπτώσεων των εν λόγω εργασιών. Εξ άλλου το εν λόγω έργο αποτελεί βελτίωση πάρκου υφισταμένου τουλάχιστον από το 1928, η διαμόρφωση του οποίου δεν είχε υπαχθεί σε περιβαλλοντική αδειοδότηση κατά τις κρίσιμες διατάξεις, και συνεπώς μη νομίμως θεωρήθηκε ότι το επίδικο έργο απαλλάσσεται άνευ ετέρου της σχετικής διαδικασίας.

-Τα σχέδια, οι εκθέσεις δασοπονίας και διαχειρίσειως και οι πίνακες υλοτομίας που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις υπόκεινται σε ενδελεχή έλεγχο από την Διοίκηση, η δε έγκριση, τροποποίηση ή αναθεώρησή τους πρέπει να αιτιολογούνται προσήκοντος ως προς την επιλογή συγκεκριμένης μεθόδου εκμεταλλεύσεως μεταξύ πλειόνων κατ' αρχήν κατάλληλων, της έντασης της εκμεταλλεύσεως και των

επιπτώσεών της στο δασικό οικοσύστημα, αιτιολογία που μπορεί να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου. Οίκοθεν εξ άλλου νοείται ότι προϋπόθεση για την έκδοση των εγκριτικών πράξεων είναι η Διοίκηση να έχει ακριβή γνώση της πραγματικής καταστάσεως του οικοσυστήματος.

-Η πράξη με την οποία εγκρίθηκε η μελέτη ανάπλασης δεν αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς και πρέπει να ακυρωθεί, κατά τον βασίμως προβαλλόμενο λόγο ακυρώσεως. Εν όψει δε της ακυρώσεως αυτής αποβαίνει ακυρωτέα και η στ' πράξη περί κυρώσεως του πίνακα υλοτομίας, η οποία ερείδεται στην προηγούμενη. Οι πράξεις εξ άλλου αυτές είναι πλημμελείς και για τον λόγο ότι δεν προκύπτει ότι η Διοίκηση ερεύνησε αν οι εγκριθείσες επεμβάσεις εξασφαλίζουν την προστασία του τοπίου, των ενδιαιτημάτων των ειδών της χλωρίδας και της πανίδας και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, ούτε θέσπισε σχετικά μέτρα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παράγρ. 1 του ν. 3208/2003.

Πρόεδρος: Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Εισηγητής: Θ. Αραβάνης

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή της από το Δικαστήριο.